

MAPASONOR, ASSOCIACIÓ DE CREACIÓ DOCUMENTAL

Oïdes Mediterrànies

Alba Roig

El estereotipo, justamente porque no es fruto de conocimientos sino de emociones, es muy peligroso. Nos imposibilita toda tentativa de llegar al otro, de comprender sus razones; por eso es un mal muy extendido además. No paro de encontrarme con él, siendo como es mi trabajo intercultural, y percibo mi misión como escritor —si se me permite usar esa expresión— como un intento de vencer los estereotipos, de abrir un camino para acabar con ellos.
(Ryszard KAPUSCINSKI, *El mundo de hoy*. Anagrama, 2004, trad. Agata Orzerszek)

FILOSOFIA DE MAPASONOR

La cita del periodista polonès defineix els mòbils de Mapasonor, amb qui compartim la seva visió del món i la missió que es planteja com a escriptor. Una altra persona dins del món musical que ens causa admiració i amb qui compartim el seu posicionament ètic i artístic és el desaparegut líder d'Al-Mayurqa, Toni Roig.

Mapasonor som una associació petita en membres i selectiva en

activitats, el màxim d'autogestionària possible i que partim d'un treball voluntari; i tenim la voluntat de ser així. Partim d'un posicionament ètic clar en suport a la diversitat cultural i la defensa dels drets humans, denunciem la seva violació i defenem opcions socials basades en la prioritat de les persones i de la societat civil des d'opcions polítiques progressistes. En concret, hem treballat projectes d'igualtat de gènere i de defensa dels drets de les dones o projectes de suport a la pluralitat de les cultures i a les relacions positives entre elles en suport a l'educació intercultural (com el projecte Oïdes Mediterrànies)

A Mapasonor som conscients que en el món associatiu manquen produccions audiovisuals amb criteris de qualitat i amb un posicionament ètic i ideològic de qui les realitza. De fet, la presència d'entitats especialitzades en l'audiovisual en el tercer sector és dèbil, potser perquè aquest és un camp que sempre s'identifica en les produccions destinades als mitjans de comunicació massius, i com més

rendibles econòmicament millor, movent-se xifres astronòmiques. Però precisament estem en una era en que els condicionaments tècnics són molts més assequibles i es pot plantejar una democratització dels mitjans audiovisuals al servei d'usos socials, educatius, etc. Davant la debilitat del tercer sector audiovisual, a Mapasonor creiem que hem de contribuir-hi amb produccions independents, associatives i pedagògiques, de baix cost i amb una filosofia de treball voluntari.

Des d'aquesta convicció, a Mapasonor hem treballat en diverses produccions documentals en campanyes pels drets humans o d'enfortiment del paper de les dones a l'Afganistan, amb l'associació ASDHA (o Milenta), o produccions documentals pedagògiques sobre els prejudicis cap a les dones en països musulmans, a Tunísia, Senegal o l'Afganistan. I actualment estem treballant en una sèrie de set produccions audiovisuals sobre la vida de la població palestina sota l'ocupació israeliana, anomenada «48».

101

ASSOCIACIONS

MEDITERRÀNIES

I en aquesta línia de treball pedagògic fa uns anys que ens vam decidir per obrir un grup de treball específic centrat en les músiques d'arrel i, específicament, de música de la Mediterrània. Partim de la música com a llenguatge ideal per reivindicar la pluralitat de les cultures i el seu potencial de relació entre elles, per treballar en projectes relacionats amb l'educació intercultural. Una de les reflexions que ens vam fer des de l'inici va ser que les pròpies músiques de la mar Mediterrània contenen aquesta idea. Són cultures que representen el nostre entorn geopolític proper i pràcticament desconegudes (encara que tímidament comencin a conèixer-se), no sols pels oïdors, sinó per la pròpia musicologia.

El primer pas d'aquest projecte va ser fer-nos un puzzle general de les músiques existents, un treball molt més complex del previst ja que no hi havia un corpus o manual que ens facilités aquesta feina. Aquest terme, que al nostre país albirà intel·ligentment Al Tall per mitjà dels festivals de música que organitzava, i que actualment té tants representants, revistes o festivals, no té encara un inventari clar i tot es fa a base d'intuïcions. Es parla d'una possible divisió entre un estàndard central mediterrani i un nord i un sud; es parla de diverses tradicions, que inclouen l'àrab, la balcànica, la turca, la grega, etc. Malgrat hi hagin diverses divi-

sions, deixen fora centenars d'exemples aïllats i enigmàtics com, per exemple, la polifonia sarda. O aquestes es fan estretes quan analitzem tradicions mediterrànies que ultrapassen la pròpia àrea cultural, com pot ser el pes que té la tradició cultural turca en l'àrea persa o centreamericana; o exemples particulars com el *gnawa* marroquí, que prové de tradicions de l'Àfrica subsahariana. La gràcia és que les músiques de la Mediterrània s'escapen a la classificació i demostren que la imparable creativitat és un valor humà que cal potenciar, fet aquest que connecta amb la nostra finalitat com a associació. No podem parlar de «música mediterrània», sinó de «músiques mediterrànies».

D'altra banda, la Mediterrània és també un espai de conflictes i, per tant, un espai de reivindicació de la legitimitat dels drets humans. Les tres riberes han viscut dictadures genocides o guerres civils, pobresa o migracions, fonamentalismes religiosos o crims d'estat. Les riberes sud o est són escenaris de migracions massives cap a una ribera nord que crea fronteres en forma de lleis de ciutadania discriminatòries. A la ribera est hi ha una de les ocupacions militars més enquistades, amb components d'*apartheid* i expulsió de la població autòctona. A la ribera nord s'han produït alguns dels genocidis més espantosos i de les dictadures militars més intolerables. A algunes zones de la ribera sud la població civil ha estat víctima del conflicte

entre ideologies religioses extremes i lluites indiscriminades, i on tot val apel·lant el nom de la guerra contra el terrorisme. Davant de tot això, la Declaració Universal dels Drets Humans, per bé que imperfecta, és l'única garant de la justícia. I la riquesa de les cultures mediterrànies permet d'exemplificar els aspectes positius de la pluralitat, la relació de les cultures i la dignitat humana.

OÏDES MEDITERRÀNIES

Oïdes Mediterrànies és un dels projectes pedagògics de Mapasonor, adreçat al públic en general, però especialment dissenyat per al jovent (del segon cicle de l'educació secundària obligatòria, de batxillerat, de cicles formatius o programes de garantia social, d'escoles de música o de qualsevol àmbit d'educació en el lleure).

Amb aquest projecte el que pretenem és:

- Donar a conèixer la varietat de les cultures musicals de la Mediterrània.
- Fomentar els valors positius de la interculturalitat, mostrant com les cultures musicals a la Mediterrània tendeixen a mesclar-se més que a entrar en conflicte.
- Aportar activitats i instruments pedagògics per a l'educació per a la pau.

Oïdes Mediterrànies es un projecte audiovisual que s'anirà concre-

amb una sèrie d'activitats complementàries amb informació musical i intercultural. L'alumnat utilitza, a més del CD del joc, un quadern de bitàcola que elabora com un treball en equip al llarg del joc. El joc va acompanyat també d'altres activitats complementàries (activitats d'aprofundiment i ampliació, tallers de ràdio, espectacle multimedia en viu) que són opcionals.

Part dels materials del projecte han estat elaborats conjuntament amb l'entitat educativa Teleduca, i ha tingut el suport econòmic, per a la producció material, del Fons Català de Cooperació, principalment, i també de Caixa Sabadell. És important destacar que dins la nostra filosofia voluntària i d'autogestió hem comptat amb la desinteressada col·laboració de gran part de les persones i entitats que conformen el panorama musical dels Països Catalans bàsicament, però també d'arreu de l'Estat espanyol i d'altres països arreu (en alguns casos, com en els del Centre Artesà Tradicionariu o Rodasons, la col·laboració ha estat especialment intensa).

Recentment estem ja produint els primers capítols d'una sèrie de documentals pedagògics, seguint les tesis sobre varietat musical i interculturalitat dissenyades inicialment al projecte, el primer dels quals se centrarà en les músiques a l'àrea cultural catalana.

tant a llarg termini en diverses produccions audiovisuals, especialment documentals. En aquests moments hem presentat fonamentalment una maleta pedagògica que conté un CD amb el joc Oïdes Mediterrànies on, per mitjà d'un viatge per diverses ciutats de

la Mediterrània, es van descobrir les seves cultures musicals, les seves relacions interculturals i temes relacionats amb els drets humans.

Com a complement també hi ha un CD amb clips musicals i un ampli quadern per al professorat

BARONIA DE LA GAITA

CANYES
PER A INSTRUMENTS
Luthier

Ap. de correus 105
46530 Puçol (l'Horta)

Mòbil 630 54 67 50

SO.cat
Josep Vinyoles

93.473.66.35